

Nr 354.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående höjning av anslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet; given Stockholms slott den 7 maj 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att från och med år 1918 höja det ordinarie förslagsanslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, nu 820,000 kronor, med 280,000 kronor till 1,100,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Conrad Carleson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
maj 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Carleson, anförde härefter:
Förut i dag har jag haft tillfälle underställa Eders Kungl. Maj:ts
prövning spörsmålet om ett provisoriskt ordnande genom bestämmelser,
utfärdade i administrativ väg, av frågan om en effektivare beskattning
av här i landet sig uppehållande utlänningar. Den andra av de större frågor
rörande inkomstskatten, vilken varit föremål för närmare utredning under
senare tid, är frågan om taxeringsförfarandets effektivitet. Såsom min
företrädare i ämbetet erinrat under punkten 48 i det statsrådsprotokoll
den 13 sistlidne januari, vari behandlats regleringen av utgifterna under
riksstatens sjunde huvudtitel för år 1918, hava i en till finansdeparte-
mentet inkommen skrivelse kommunalskattekommitterade uttalat sig för
vidtagandet inom det nuvarande taxeringsförfarandets ram av vissa åt-
gärder för åstadkommande av en effektivare tillämpning av gällande
beskattningslagar, i syfte att till fromma för såväl statens som kommu-
nernas inkomster erhålla ett bättre och riktigare resultat av den direkta

beskattningen. I avvaktan på det yttrande, som kammarrätten efter hörande av Konungens samtliga befallningshavande anbefallts avgiva över kommunalskattekommitterades berörda förslag, ansåg föredragande departementschefen, att i riksstaten för år 1918 borde beräknas en höjning med förslagsvis 500,000 kronor av anslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, nu 820,000 kronor, och i överensstämmelse därmed avläts framställning till riksdagen.

Sedan ovannämnda yttrande inkommit till finansdepartementet, har ärendet varit föremål för vidare behandling inom departementet. Utan att nu närmare ingå på det föreliggande förslaget vill jag blott framhålla, att det avser ändringar i de skilda skatteförfattningarna, delvis av ganska stor principiell innebörd. Dessa mera principiella frågor är jag emellertid icke beredd att nu framlägga till avgörande. Därtill har jag för övrigt mindre anledning, då jag är ganska övertygad om att den effektivitet, man åsyftar, icke i önskvärd utsträckning skulle vinnas genom de föreslagna åtgärderna. Alltmera har jag stadgats i den uppfattningen, att målet bäst skulle nås genom anordnande av någon slags centralmyndighet med uppgift att själv eller genom kronans ombud hos taxeringsmyndighet lämna vägledning för en jämlik och riktig tillämpning av taxeringsförfattningarnas bestämmelser m. m. De kostnader, som kunde följa med inrättandet av en dylik myndighet, komme helt säkert att mångdubbelt uppvägas av ökning i statens skatteinkomster. Erfarenheter på detta område hava i viss mån redan vunnits i andra länder, särskilt Danmark.

I sin ovan berörda framställning hava kommunalskattekommitterade emellertid upptagit en fråga, som synes mig nu böra göras till föremål för proposition till riksdagen. Kommitterade hava nämligen framhållit, att en effektiv taxering svårligen kunde påräknas med mindre, förutom taxeringsmaterialets fullständiga på föreslaget sätt, taxeringsdistrikten, såvitt anginge inkomsttaxeringen, icke gjordes större än att taxeringsarbetet kunde med nödig omsorg och noggrannhet slutföras. Flerstädes vore taxeringsdistrikten alltför stora för att medgiva en ingående granskning av de mera krävande deklarationerna, särskilt aktiebolagens, ett förhållande, som särskilt för huvudstadens vidkommande framstode såsom påtagligt.

I högsta grad angeläget vore ock, att möjlighet bereddes till ökad ersättning för taxeringsbestyret, som för att kunna tillfredsställande besörjas krävde för uppdraget väl kvalificerade taxeringsnämndsordförande. Sådana stode emellertid icke till buds, utan att en fullt skäligen gottgörelse kunde påräknas för det växande, alltmera påfrestande arbetet. Allmänt

nog vitsordades emellertid av länsstyrelserna, att de vederlag, som hittills kunnat bjudas, icke stått i skäligt förhållande till det maktpåliggande arbetet. Ökades ersättningens totalbelopp, vilket syntes låta sig göra utan höjning av den för ändamålet avsedda inkomstskatteprocenten, kunde därigenom också åtminstone i någon mån ses till godo nyss berörda önskemål av en utökning av antalet taxeringsdistrikt.

**Utökning av
antalet
taxerings-
distrikt.**

*Myndig-
heternas
yttranden.*

Beträffande de sakkunnigas förslag om en utökning av antalet taxeringsdistrikt hava flera av Eders Kungl. Maj:ts befallninghavande givit uttryck åt den uppfattningen, att en del taxeringsdistrikt, särskilt i städerna, äro för omfattande. Detta förhållande har i en del fall förklarats bero på svårigheten att finna lämpliga ordförande. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län anser, att ett distrikt, särskilt i städerna, i allmänhet icke bör omfatta mera än omkring 6,000 invånare. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kristianstads län finner det uttalade önskemålet om mindre taxeringsdistrikt i princip vara fullt riktigt och anser, att det även lätteligen kunde genomföras beträffande städerna, där lämpliga taxeringsnämndsordförande i allmänhet stode till buds, varemot det skulle möta svårigheter att minska taxeringsdistrikten på landsbygden.

Kammarrätten har, under framhållande att kammarrätten icke hade någon på omedelbar erfarenhet grundad uppfattning i denna fråga, ansett sig härutinnan allenast böra hänvisa till Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uttalanden, särskilt som de sakkunnigas förslag icke syntes åsyfta någon ändring i den befogenhet att bestämma taxeringsdistriktens omfattning, som enligt 24 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering vore Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande tillerkänd.

**Departements-
chefen.**

Enligt nyssnämnda 24 § i taxeringsförordningen skall varje kommun i allmänhet utgöra ett taxeringsdistrikt. I Stockholm äger överståthållarämbetet att bestämma antalet av de taxeringsnämnder, som där skola tillsättas, och det distrikt, varje taxeringsnämnd skall omfatta. För annan stad, varest flera taxeringsnämnder erfordras, äger Kungl. Maj:ts befallningshavande att, efter magistratens hörande, bestämma taxeringsnämndernas antal och taxeringsdistrikten. På landet må Kungl. Maj:ts befallningshavande fördela större kommuner i två eller flera taxeringsdistrikt ävensom förena två eller flera kommuner till ett taxeringsdistrikt.

Den av de sakkunniga uttalade grundsatsen att taxeringsdistrikten icke böra göras större, än att taxeringsarbetet kan med nödig omsorg

och noggrannhet slutföras, synes mig obestriddigen riktig. Om än ej denna grundsats blivit i gällande lagstiftning formligen uttryckt, kan dock sägas, att den överensstämmer med lagstiftningens andemening. I allmänhet torde väl ock nämnda grundsats hava vid taxeringsdistriktens bestämmande vunnit tillämpning.

Då emellertid, enligt vad de sakkunniga och flera av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande vitsordat, flerstädes förekommer, att taxeringsdistrikten äro alltför omfattande, synes önskvärt, att berörda grundsats varder ytterligare framhåvd. Detta torde emellertid kunna, utan ändring i eller tillägg till berörda paragraf i taxeringsförordningen, genomföras sålunda, att genom en cirkulärsskrivelse Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes uppmärksamhet fästes å angelägenheten därav, att ett gott resultat av taxeringsarbetet bland annat och särskilt är beroende av att taxeringsdistrikten icke äro alltför omfattande. Härtill torde jag med det snaraste få återkomma.

Behovet av den av de sakkunniga förordade höjningen i nu utgående ersättning för taxeringsbestyret har av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande allmänt kraftigt betonats. Då de sakkunniga icke föreslagit någon ändring i taxeringsförordningens nu gällande bestämmelser rörande denna ersättning, har kammarrätten ansett något utlåtande från ämbetsverkets sida i denna del icke erforderligt.

Höjning av
ersättning för
taxerings-
bestyret.

Myndigheters-
nas yttranden.

Ifrågavarande ersättning bestrides av det under riksstatens sjunde huvudtitel uppförda ordinarie förslagsanslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet. Detta anslag, vilket i gällande riksstat är fastställt till 820,000 kronor, är avsett för bestridande av dels kostnader för beredande jämlikt 54 § 1 mom. i taxeringsförordningen av ersättning åt ordförandena och de av Kungl. Maj:ts befallningshavande förordnade ledamöterna i taxeringsnämnderna, arvoden för protokolls- och längdföringen hos prövningsnämnderna, arvode åt kronans ombud hos Stockholms stads prövningsnämnd ävensom gottgörelse för det i samband med taxeringsförrättningarna i övrigt lämnade biträde av städernas tjänstemän; dels ock vissa andra taxeringskostnader, såsom kostnader för biträde åt kronans ombud, blankettryck m. m.

Departements-
chefen.

Utgifterna å anslaget hava uppgått till följande belopp i kronor:

År 1910	År 1911	År 1912	År 1913	År 1914	År 1915	År 1916
436,600	569,650	567,700	834,500	822,500	858,670 ¹⁾	939,140 ¹⁾

¹⁾ Approximativ beräkning.

De i nyssnämnda författningsrum omförmälda ersättningarna bestämmas för varje år av Kungl. Maj:t, efter av Kungl. Maj:ts befallningshavande avgivna förslag, med iakttagande att för berörda ändamål må utgå ett belopp av högst två procent av rikets hela inkomst- och förmögenhets-skattesumma för året, sådan denna enligt taxeringsnämndernas beslut beräknats.

I flera av de utav Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande nu avgivna yttranden vitsordas, att de till ersättningar för taxeringsarbetet anvisade medel icke varit för ändamålet tillräckliga. Till följd härav hava särskilt arvodena till taxeringsnämndernas ordförande måst i många fall sättas så knappa, att de icke kunnat anses stå i skäligt förhållande till det bemälda ordförande åliggande arbetet.

Under senare år har, som känt, till följd av åtskilliga anledningar taxeringsarbetet i hög grad ökats. Det är givet, att denna ökning bör motsvaras av ökad gottgörelse åt de funktionärer, vilka hava nämnda arbete åt sig anförtrott och av vilkas intresse och duglighet taxeringens resultat är i väsentlig grad beroende. Beträffande beloppen av de till bemälda funktionärer utgående ersättningar anser jag, lika med de sakkunniga, att detta bör bestämmas så att skälig gottgörelse lämnas för det utförda arbetet. Utan att så sker torde man ej kunna påräkna ett verkligt tillfredsställande resultat av taxeringen. Den ökning i utgifter, som genom en höjning av ifrågavarande ersättningar åsamkas det allmänna, torde kunna antagas skola mer än uppvägas av ett bättre taxeringsarbete och ett rikligare skatteresultat.

Vad angår beloppet av den behövlige anslagshöjningen kan detta till siffran naturligtvis nu ej exakt angivas. Jag har emellertid ansett mig för tillfället kunna stanna vid ett lägre belopp än det i statsverkspropositionen föreslagna, helst, på sätt av de inkomna yttrandena jämväl framgår, svårigheten att erhålla fullt lämplig taxeringspersonal utesluter möjligheten att helt utnyttja den ovan anvisade utvägen att dela på taxeringsdistrikten. Jag inskränker mig alltså att hemställa, att höjningen bestämmas till 280,000 kronor, varigenom ifrågavarande anslags totalbelopp för år 1918 skulle komma att uppgå till 1,100,000 kronor.

Under hänvisning till vad jag sålunda anført hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t ville i proposition föreslå riksdagen att från och med år 1918 höja det ordinarie förslagsanslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, nu 820,000 kronor, med 280,000 kronor till 1,100,000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, tacktes Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla; och skulle proposition i ärendet till riksdagen avlätas av den lydelse bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Lidholm.